

Pressen og kampen.

Det kan tenkes innvendt mot "Kronikken" at avisen legger så stor vekt på utenrikspolitiske forhold og behandler etterkrigsproblemer såpass inngående at det kan bli lite spalteplass igjen til bevisshetene i Norge og til hjemmefrontens kamp fra dag til dag. Mange vil sikkert mene at nå når sluttkampen står for døren - for Nord-Norges vedkommende er sluttkampen alt begynt i og med den norske forsvarssjefens ordre til de våpenføre menn i denne landsdelen - må den "illegale" pressen ikke "flykte fra virkeligheten", men konsentrere seg om hovedoppgaven, som er å stimulere og oppfordre det norske folket til total og kompromissløs kamp hver dag - og hver time på dagen - mot tyskerne og quislingene. Den fri pressen må gå inn for dette mål - og bare for dette.

Vårt svar på disse tenkte innvendningene er: Man har vel rett til å kalle denne krigen for en ideologisk krig. Vi slåss for folkestyre med alt det denne styreformen innebærer, rettssikkerhet, ytringsfrihet, stemmerett toleranse. Dette målet må vi aldri tapte av syne, ikke engang som soldater i sølste skyttergraver, som flygere i brummende Spitfires, som sabotører under dristige aksjoner. - Vi føler ingen glede ved det å slåss; vi gjør det fordi det er nødvendig, fordi vi nå har måttet forsvare de demokratiske godene vi har fått gratis i årevis. Vi slåss fordi andre ellers hadde måttet gjøre det istedenfor oss, og vi vil ikke skamme fløten av andres arbeid. Størparten av det norske folket føler det som en udiskuterbar moralsk plikt å gjøre sitt ytterste i kampen mot undertrykkerne. Hver enkelt har tenkt sin stilling samvittighetsfullt igjennom og vet hvor han står - hvor han må stå.

Javel, men hva så med utenrikspolitikken - med etterkrigsproblemene? Det er vårt håp at behandlingen av disse forhold vil bidra til å gjøre det klart for leseren hva kampen gjelder og hva det kreves av akkurat ham. Ingen kan forhåpentligvis lese om de franske og jugoslaviske partisaners strålende innsatser, uten ytterligere å intensivisere treningen for sluttkampen herhjemme, ingen kan vel lese om de engelske kvinners slit i krigsfabrikken uten å få et stikk i hjertet: "Arbeider jeg for dem, likesom de arbeider for meg?" Ingen kan vel lese om den polsk-russiske konflikt eller om det tragiske intermezzo i det befrikkede Hellas uten å love seg selv alltid å jenne seg etter andre, aldri å bli intolerant. Ingen, som studerer de utallige, mer eller mindre idealistiske etterkrigsplaner, kan miste troen på den verden vi slåss for. "Kronikken" trekker ikke alltid konklusjonene av dette stoffet for vår egen kamp. Det er et tillitsvotum til leseren. Han må selv ustanselig spørre seg: Kan noe av det jeg leser nå, gjøre meg mer skikket til frigjøringskampen, eller kan det lære meg noe så jeg bedre kan fylle min plass i framtidens Norge? Selv må hver mann finne ut at han vil stå i forreste rekke i kampen for Norge.

Dette gjør ikke hjemmefrontledelsens paroler overflødig. Tvertimot. - De er ordene som dirigerer rekken og legger slagkraft av dem, de bestemmer hvor vår ukuelige kampvilje skal settes inn. Det er grunn til å diskutere parolen med seg selv og finne ut om man med sitt kjønnskap til forholdene er enig i den ordre som er gitt; men en parole må alltid følges. De som gir den har den best mulige krigsøkonomiske oversikt. Disiplin er nødvendig i krig, likesom klar forståelse av hvorfor man slåss er det. Vår ofervilje og vår tillit til ledelsen vil når tiden er inne være et godt grunnlag for raskt å nå målet: frigjøringen av Norge!

- 0 -

Sluttoppgjøret nærmer seg. Er du i form? Er ditt utstyr i orden? Hver dag som helst kan hjemmefrontledelsen proklamere folkestreik. Har du truffet de nødvendige forberedelser. Har du boksamlek til spobarna?

- 11 -

UKEN SOM GIKK (7. - 13. des.)

Vinteroffensiven på vestfronten har nå pågått for full styrke i en månedens tid, og har særlig i Saar-Alsace-området ført til betydningsfulle resultater. I Aachen-avsnittet har terrengvinningen vært mindre og kampene har helt ut fått prøget av et oppslitningsslag, og a. den stive forsvarsstrategi tyskerne har valt på denne front. De tyske tap blir under slike omstendigheter av større betydning enn terrengvinninger, som naturligvis først vil falle som en moden frukt i en senere utviklingsfase, og det er et resultat som det står respekt av når antallet av falne, sårede og fangne tyskerne i tidsrommet 8. - 30. nov. er 152 000, bortimot en fjerdedel av de tyske styrker i vest. Og det allierte trykk viser ingen tegn til å svikte; tross noen dagers lokal avslapning på et eller annet sted eller avsnitt har tyskerne ikke fått ro, og uten kamppauser vil de ikke i det lange løp kunne opprettholde sin stridskraft i vest. Det er jo en enorm tapning de tyske styrker har vært utsatt for i det siste halve år; man regner at de siden invasjonen har tapt ialt ca. 3 mill. mann, derav halvparten i vest og sør, resten på østfronten.

Etter noen dagers avmattning i kampene (formodentlig som følge av behov for omgrupperinger og krav om materiell-oppladning) har stormen mot de tyske stillinger i Aachen-avsnittet satt inn igjen for fullt. Foreløpig er det 1. amerikanske armé, som holder sentralsektoren på denne front, som bærer angrepets hovedbyrde, men det er øket virksomhet også på 9. armés avsnitt nordenfor; det er sannsynlig at den vil bli kastet inn med full styrke hvis det lykkes 1. armé å tiltvinge seg et operativt gjennombrudd. Angrepsgruppen står nå langs Roer-elva på en 30 km lang sammenhengende front, og det kjempes i Mercken, tyskernes siste bruhode på vestsiden. Linnich er ryddet og amerikanerne står bare 1 km fra det hårdnakket forsvarte, meget viktige knutepunkt Düren. Den 12. des. ble det meldt at de også hadde satt inn et nytt stot mot denne by sørfra, fra Hürtgen-skogen.

I Saar-området har 3. amerikanske armé opprettet flere nye bruhoder mellom Merzig og Saarlautern, og står nå 20 km øst for denne siste by. Saarbrücken ligger under intens artillerifild og kommer antagelig også til å dele Aachens skjebne. Også Zweibrücken beskyttes av amerikansk artilleri. Mer oppsiktsvekkende er imidlertid de resultater 7. amerikanske armé har oppnådd der den opererer på Patton's høyre flanke i det nordlige Alsace. Det stot disse styrker i forrige uke satte inn i nord-nordøstlige retning førte mandag til erobringen av det viktige knutepunkt Haguenau, og herfra rykket de i løpet av et døgn 13 km mot nordvest og kjemper nå i Seltz, like ved Rhinen og den tyske grense. (Etter morgenmeldingene 14. des. er Seltz erobret og amerikanerne har nådd Rhinen her). Lengre nord rykker de mot Wörth og Bitch; den siste by ligger også nær grensen. Det later på denne måten til at hele det tyske forsvar i Nord-Alsace er brutt sammen, og det åpner seg interessante perspektiver for den amerikanske ledelse i denne sektor. Den 7. armé rykker nemlig nå med raske skritt fram mot Weissenburg-Åpningen, den klassiske innfallsport til Pfalz, og på Rhinlotten her åpner det seg mulig heter for bevegelige operasjoner i retning av Mannheim-Mainz. Sammenholdt med 3. armés operasjoner i Saar-avsnittet gir det bildet av en stort anlagt omfatningsbevegelse mot hele Pfalz mellom Mosel og Rhinen. Om amerikanerne har styrke nok til å gjennomføre den, gjenstår ennå å se; det vil bl.a. avhenge av hvor store styrker tyskerne kan sette inn her etter å ha engasjert seg så sterkt i slaget mot Ruhr. Under alle omstendigheter er det skapt en ny alvorlig trussel mot den tyske grense i nok et avsnitt: en så viktig by som Karlsruhe ligger ikke mer enn 25 km fra frontlinjen, og et nytt krav på de anstrengte tyske reserver vil gjøre seg gjellende.

I sørvsnittet har franskmennene bl.a. tatt Rheingau 20 km sør for Strassbourg, står 1 1/2 km fra Colmar og har rensket betydelige områder i Vogesene. Østfronten er fortsatt stille bortsett fra Ungarn, men her har til gjengjeld

utviklingen i det siste tatt en oppsiktsvekkende vending. I sørvest har russerne nådd fram til den 70 km lange Balaton-sjøns sørbredd og truer sterkt det viktige knutepunkt Nagykanizsa, som dessuten er Ungarns oljeson trum. Øst for Balaton står de 10 km fra Szekes Fehervar. De mest oppsiktsvekkende resultater oppnådde imidlertid Malinovskis 2. ukrainske armé ved ukeskiftet, da den brøt gjennom det tyske stillingssystem mellom Donau-kneet og den tsjekkosllovakiske grense ved et stot som over en 120 km bred front gikk 60 km inn og bl.a. førte til erobringen av byen Vac som ligger ved selve kneet. Herfra støter russerne dels fram mot vest langs Donau og forfølger de vlkende tyskere som under inntrykket av flanketrusselen i sør vest faller tilbake mot Wienlinjen, dels har de svinget sørover og går mot Budapest. Etter alt å dømme er byens stilling håpløs etter sammenbruddet av nordflanken, som falt sammen med dype innhugg i de tyske stillinger øst og sør for byen, slik at den nå er omfattet fra tre kanter og ligger under voldsom artilleriild. Det kjempes alt i forstedene, og utviklingen har hatt skjebnesvangre konsekvenser for de ungarske troppers moral: de overgir seg nå i store avdelinger. At Budapestlinjen hen holdes, er usannsynlig, både p.g.a. vekten i det direkte angrep og p.g.a. truslen om omfattning fra sør og sørvest. Det kan tenkes at tyskerne vil forsøke å gjøre den til en pinnsvinstilling og dermed et nytt Stalingrad, men fallfall taster det til at de alt har oppgitt Pest, byen på østsiden av Donau. Røktroppene kjemper ennå der, men tyskernes sprengning av broene over elva tyder på at tanken på et virkelig forsvar av Pest er oppgitt. Kampene i Ungarn har vært meget blodige, både ved Budapest og under de store panserslag på slettelandet sør for Balaton, hvor tyskerne har gjort heftige motangrep under sitt forsvar av veiene mot Østerrikes grense; deres tap går opp i 4000 menn om dagen, samme tall som for vestfronten i nyeblikket.

Fra de andre fronter er det lite nytt av betydning å melde. Det gjelder både de nordlige avsnitt av østfronten, Balkan (hvor russerne og Titus styrker har hatt noen framgang nord for Beograd), Italia (hvor den britiske 8. armé nå står 11 km nord for Ravenna og har opprettet to bruhoder på nordbredden av Lamone-elva) og det fjerne Østen.

Situasjonen i Hellas har snarast utviklet seg til det verre. Den radikale, delvis kommunistiske motstandsorganisasjon EAM og dens militære avdelinger ELAS-styrkene kjemper fortsatt mot de britiske tropper, og situasjonen inntil engelskmennene kan få fram forsterkninger, er på mange steder truende. I Saloniki er streiken brutt ut igjen. Det er vanskelig på grunnlag av de opplysninger som foreligger å gjøre seg opp noen definitiv mening om stridsspørsmålene, men selvsagt faktum at det nå utkjemper blodige strider mellom grekere og briter er tragisk. Situasjonen ble behandlet i underhuset fredag, da Churchill redagjorde for regjeringens politikk i Hellas og fikk tillitsvotum med 279 mot 30 stemmer (otskillige arbeiderpartirepresentanter unnlot å stemme). Churchill gikk meget skarpt i rette med sine kritikere og med EAM. Englands mål var å gjenopprette demokratiet i Hellas, men det var ikke noe demokratisk når et pöbelvalde når og våpnete masser trenger inn i storbyen for å besette nøkkelstillinger for politikk og forvaltning i den hensikt å innføre et totalitært regime. ELAS hadde ferdige planer om å besette Athen og overta makten, og røttet seg ikke etter ordre fra samlingsregjeringen, hvor 6 EAM-ministre hadde hatt plass. Et pöbelvalde med dødlige våpen i sine hender er ikke demokrati. Demokratiet er ingen skjæge som kan plukkes opp på gaten av en mann med et maskingevær. Regjeringens standpunkt har ikke fått udelte tilslutning i den engelske presse; selv et konservativt blad som Times tar sine reserverasjoner, og Manchester Guardian (liberalt) angriper regjeringen.

Den nye italienske regjering er dannet av høyresosialisten Bonomi, den gamle ministerpresident. Den består av 5 liberale, 4 kristne demokrater, 4 kommunister og 3 sosialdemokrater.

Den nye polske regjering er dannet av Arciszewski som et samlingsministerium, men uten deltagelse av bondepartiet (Pikolajczyks parti), hvordan den kommer til å stille seg til det russiske spørsmål er ennå ukjent, men det luter til at hverken russerne eller engelskmennene tydelig begeistret for den.

Frankrike og Russland har etter de Sautters besök i Moskva sluttet en vennskaps- og støttepakt. Det er en meget naturlig allianse og betegner en gjenopptagelse av tradisjonell fransk som russisk utenrikspolitikk, med sikte på å holde Tyskland på plass. Formentlig vil avtalen bli supplert med en vestmakt eller fallfall med en nærmere allianse mellom Frankrike og Russlandns annen store allierte i Europa, England.

Tanner har trødt tilbake fra sin stilling i ledelsen for det finske sosialdemokratiske parti. Meningsbrytningene på partikongressen var meget sterke, men Tanners beslutning om ikke å stille seg til gjenvalg reddet partiet fra splittelse. Til formann ble valt Hiltunen, som er en samlande skikkelse, og i partistynet sitter nå tre representanter for Tanner-retningen og tre fra Fagerholm-Vuori-opposisjonen.

Krigen i luften: De allierte flyangrep fra England har i de siste 14 dager hovedsakelig vært rettet mot Vest-Tysklands kommunikasjoner og det er grunn til å anta at den strategiske bombeoffensiv som helhet dermed er trødt inn i en ny fase. Mens hovedmålene tidligere først og fremst har vært de store industribyer og oljeanlegg, er det nå bare de siste som angripes jevnt. Nå rettes de tyngste slag mot kommunikasjonssentrene i vest, og målet er tydelig å lamme de tyske forsyningslinjer fram til vestfronten. Oppgaven er vanskelig og lar seg neppe gjennomføre på kort tid. Det tyske jernbanesystem i industridistriktene er høyt utviklet og Ruhr har Europas tettste jernbanenett. Engleskmennene vet av egen erfaring hvor lett reparasjoner kan utføres etter bombing av jernbaneanlegg, og planene for den nå innledede offensiv må derfor gå ut på å ramme de centra hvor massebombingen kan bli mest effektiv. De allierte blir her nødt til å bruke andre metoder enn dem som ble anvendt ved bombing av de franske jernbaner før D-dagen. Det vest-tyske jernbanenett er for det første meget tettere enn det vestfranske, demost er jernbanene i Tyskland meget bedre utstyrt med reparasjonsverksteder og skiftetokter, og de siste er plassert slik at de effektivt erstatter og kompletterer hinanden, som f. eks. Hamm og Soest. De vesttyske provinser er også særdeles godt utstyrt med kanaler og autostradaer. Kaplene har vært viet spesiell oppmerksomhet av RAF (hvor virkningene av bombing er temmelig varige), og landveistrafikken søker de allierte å lamme med sin offensiv mot de tyske oljeanlegg. Hele verden spør nå: hvordan er Tysklands oljesituasjon? I disse dager trekker de tyske armeer seg ut av sørvest- og nordøst-Ungarn og Himmler mister dermed sine siste naturlige kilder utenfor Riket. Han vil fra nå av være helt avhengig av Tysklands ubetydelige jordoljeutvinning og den syntetiske produksjon. Under disse forhold vil bombeoffensiven mot oljeanleggene få en meget større betydning enn før. Luftwaffes jagerforsvar, den mektige flak-konsentrasjon og de store tyske arbeidsleire (for reparasjon etter angrepene) ved de syntetiske oljeanlegg viser hvor viktig deres produksjon nå er blitt for den fortsatte tyske krigføring.

Amerikanerne røttet mandag krigens største dagangrep mot Tyskland. 2400 maskiner deltok, og 6000 tonn bomber ble sluppet ned mot de viktige jernbanesentra, Frankfurt, Giessen og Hanau, 16.000 flymannskaper deltok i angrepet mer enn en hel armé-divisjon. Luftarmadaen som gikk ut i fem bølger strakte seg over 500 km og utflyvningen fra England tok 1-1/2 time. Luftwaffe viste seg ikke. Tapene var igjen minimale, 12 bombers og 2 jagere.

Det britiske luftdepartement har i denne uken offentliggjort en del interessante detaljer om V-2. Den strömlinjeformede rakettkommando som er utstyrt med 4 stabiliseringsfinner, er 16 meter lang og 2 meter i diameter. Totalvekten er 12 tonn, men sprengladningen veier bare 900 kg. V-2 startes fra en spesialkonstruksjon rett opp i luften, men ved gyroskop endres den bene til en bue. Rakettkomben går 100 km høyt og oppnår en fart av 4800 km i timen. Dens aksjonsradius er nå ca. 300 km, d.v.s. at den tar 5 minutter fra Nederland til England. Det går med 18 tonn olje til starten av V-2, og varmeutviklingen er så stor at startmannskopene må være plassert i god avstand fra rakettkomben. V-2s drivmiddel skal være en blanding av flytende surstoff og alkohol. Treffsikkerheten er ikke særlig stor og den militære verdien derfor tvilsom. Det er også tegn som tyder på, sier de britiske myndigheter, at V-2 ble tatt i bruk før den var helt uteksperimentert. De britiske ofre for V-våpnene var i november 716 drept og 1511 sårede. - På en inter-

pellasjon i Underhuset tirsdag, om brittene som svar på V-2 ikke også vil gå til bombing av byer som Dresden og Breslau, svarte Mr. Edon: "Det fins ingen sammenlikning mellom hva tyskerne gjør mot oss og hva vi kan gjøre mot dem. Vi følger vårt prinsipp, hurtigst mulig å ødelegge Tysklands evne til å føre krig."

Ukens viktigste flyangrep: Des. 7, 1300 tunge br. bombere angriper om natten Leunawerke i Mersburg, jernbanemål i Osnabrück og Giessen og mål i Berlin, 17 tyske fly skutt ned, 21 br. maskiner savnes. Des. 8, Mosquito nattangrep 2 tons bomber Köln. Eskorterte tunge br. b. retter 2 angrep mot synt. oljeanlegg og jernbanemål i Duisburg; 6 j. savnes. Stor innsats Mosquitoes mot tyske posisjoner øst for Gellankirchen. Fra Italia tunge allierte b. om natten mot Wien. Superforts fra Saipan bomber Boninøyene. Des. 9, 400 tunge am. b. + 300 j. angriper jernbaneterranger og flyplasser ved Stuttgart, 1 tysk jager (reaksjonsdrivet) viste seg og ble skutt ned, 4 b. savnes. Beaufighters setter 1 tysk handelskip i brann ved Norskekysten. Fra Italia angriper tunge all. b. oljeraff. og skiftetomter i Regensburg, Skodaværkene og jernbanemål i Villach. Des. 10, Mosquito nattangrep Berlin 500 tunge am. b. + 650 j. bomber jernbaneknutepunktene Koblenz og Bingen, 24 maskiner savnes. 1400 utflyvninger mot jernbanemål bak fronten i Italia Br. Adm. melder at fly fra hangarskip har satt ibrann to tyske forsyningskip n.f. Haugesund. Des. 11, 1600 tunge am. b. + 800 j. kaster 6000 tonn bomber mot jernbanemål i Frankfurt, Giessen og Hanau, ingen jagermotstand, lett flak, 12 b. + 2 j. tap. Eskorterte Lancasters angriper borsolfabrikker og jernbanemål i Osterfeld, Duisburg-Maidrich og Brockhaus, 1 fly tap. Stor taktisk innsats vestfronten. Fra Italia angriper 500 tunge am. b. oljeraff. i Wien og jernbanemål i Graz. Des. 12, 1250 tunge am. b. + 900 j. bomber synt. oljeanlegg Leuna og jernbanemål i Hanau, Aschaffenberg og Darmstadt, ingen j. motstand med kolossal flak Leuna, 9 b. + 9 j. savnes. Eskorterte Lancasters angriper uten tap Witten i Ruhr. Fra Italia tunge am. b. mot synt. oljeanlegg Blockhammer og industrimål i Wien. Br. fly setter i brann 2 fartøyer utenfor Nordfjord. Des. 13, Kraftig br. nattangrep mot Essen, Mosquitoes mot Osnabrück, nattens tap 13 maskiner. Am. fly senker ny konvoi på vei til Leyte, 10 skip av 11 senket eller skadet; store jap. menneskestøp, 50 jap. fly skutt ned, am. tap 8 fly. 100 Superforts fra Saipan angriper Nagoya, Japans tredje største øy.

1000 "Grønne gensere".

5. des. ødela 4 væpnedede menn strikkemaskinene i Grafs Trikotasjefabrik Grønson 18, Oslo. Sabotørene tok med seg 1000 gensere og noen søkker garn, (stoppegarn?). Fabrikken arbeidet 100% for D.M.

Forsvinningsnummer.

Hercules Krefeksjonsfabrikker, Oslo, fikk i forrige uke besøk av væpnedede menn som tok med seg 1000 tyske kumflaskjapper. Uten å iføre seg noen av disse forsvant karene spørlost.

Trykk-16.

8. des. ved 17.30-tiden ble Norsk Lithografisk Officin, Munchsgt. 5b, Oslo, ødelagt ved eksplosjon. Trykkeriets maskiner var 4 dager i forveien rekvirert av tyskerne til trykking av korter.

Nytt kupp mot AT.

9. des. ble AT-leiren på Lilleström - hovedkontoret for Akershus-Fylke angrepet. Mens de tilstedeværende AT ble kommandert ned i kjelleren, hvor de ble passet på av to menn, tönte resten av avdelingen hele leiren for utstyr - klær, sko og kontorrekvisita - og kjørte det bort på flere lastebiler.

Hørrefolkets kulturøvelser.

Om søndagen driver die Wehrmacht tidspåsettelse og demoleringsøvelser i en rekke av Oslos offentlige bygninger og fabrikkanlegg. Øvelsesmateriellet består bl.a. av halmballer og bensinkanner. Det er godt vi vet hva den siste olje skal brukes til.

Meddelelse fra Kirkefronten

Nazibispene har påbudt ofring i byens kirker 1. juledag til de evakuerede fra Finnmark. Vi vet jo at intet av det som kommer inn på denne måte

vil komme de hjemsøkte til gode. Derfor oppfordres hjemmefronten til å være klar over at 1. juledag ofres det ikke en øre til "de skadelidte i Nord-Norge", som det så smukt heter. Innsamlingen vil foregå på annen og sikrere måte.

- 0 -

Graier ikke tyskerne å holde igang den krigsviktige industri i Norge?

Den norske smelteindustri har fra autoritativt tysk hold fått beskjed om at den på grunn av den endrede situasjon og de vanskelige transportforhold med tonnasjeknapphet, ikke vil kunne få råstofftilførsler fra Tyskland de første 3 til 4 måneder framover. Samtidig er det gitt beskjed om at de råmaterialer man nå har på lager, ikke må brukes uten at det foreligger "Verbrauchgenehmigung". Da disse bedrifter er avhengig av meget store råstofftilførsler fra utlandet, vil dette bety at denne industri, som hører til landets største industrigrupper og som vel har levert til tyskerne noen av de for dem viktigste produkter, sannsynligvis må stoppe i løpet av en måned eller to. Smelteindustrien omfatter bl.a. bedrifter som Norsk Elektrokemisk A/S, Bjølvefossen A/S, Norsk Aluminium Company A/S, Electric Furnace, Seuda, Christiania Spigerverk, Stavanger Elektro-Stålverk o.m.a.

Det må være et krav til ledelsen i alle disse bedrifter - og andre som etterhvert må innstille driften - at den prøver å få arbeiderne beskjeftiget med nyttig arbeid, reparasjoner m.v. Bedriftene må heller ikke ut fra vanlige bedriftsøkonomiske synspunkter avskjedige sine funksjonærer og arbeidere, men så langt som overhodet mulig fortsatt utbetale lønninger, og sikre de ansatte på best mulig måte. Det vil også bedriften ofte lettere kunne skaffe enn den enkelte arbeider. Den vinter vi går inn i blir ikke lett, men står alle fast og brast klarer vi den.

- 0 -

En nordlending på en politiforlegning i Sverige skriver et brev etterat han har fått høre at han skal sendes nordover:

"Kjære Nå går jeg bare og venter på å bli kalt tilbake til tjenesten. Jeg var jeg så utålmodig at jeg knapt kunne holde meg i ro. Etter 10 måneders trenning er vi endelig kommet dit at vi er blitt til noe som de regner med. Jeg sitter bare her og smiler med meg sjøl Det vil få uanet meget å si for guttene dette. Javel, om vi kanskje må vente noen uker enda så vet vi da at vi skal brukes til noe Jeg får jo triumfere litt for jamvel om jeg ikke hadde trodd så skrekkelig mye på det; så har jeg sagt at vi sikkert kom hjem til jul! For en jul skal det bli! Ja, jeg er sikker på at selv ikke 50 graders kulde klarer å ødelegge stormingen da ... Der vil kanskje ikke finnes så meget igjen etter våre gjester. Av de små, verdensfjerne bygdene hvor folk levde i ett med naturen, var gla når fisket var godt og sultet når det var dårlig år, vil det kanskje bare være ruinhaver igjen. Det vil ta årtier å bygge opp igjen, men folket lar seg ikke bøye av motgangen.... Det sies at tyskerne er oss overlegne, men jeg vet at vi skal slå dem. Vi har noe å slåss for. Vi vil slå dem i hurtighet, på ski over vidda, i utholdenhet og ikke minst i moral. Måtte vi bare få lov til å komme så langt fram! Tenk at vi kanskje skal være der nord om ikke så lenge! Jeg kjenner hver krok der oppe, har roist med far, syklet på tur, gått i dager på vidda. Naturen er karrig, folk er fattige, det er øde og kaldt når polvinden setter inn over land, men der finnes likevel varme hvor en kommer"

- 0 -

Dyrene å føre krig nå enn forrige gang.

At den nå pågående krigen i høy grad er en materialkrig, framgår med all ønskelig tydelighet av de oppgaver som er offentliggjort av et statistisk institutt i New York om krigsutgiftene. Etter instituttets beregninger beløper de krigførendes samlede utgifter seg til omkring 200.000.000.000 dollar om året. Her er ikke innbefattet Kinas, Sydamerikas og de okkuperte lands krigsomkostninger. Den sum som hvert land årlig kaster ut for å holde krigsmaskineriet igang, er - regnet i millioner dollar - tilnærmet denne: USA - 80.500, Tyskland - 36.000, Russland - 25.600, England - 25.000, Japan - 8.900, Okkup. omk. i Europa - 6.800. Som en sammenlikning kan nevnes at de sammenlagte utgifter fra forrige verdenskrig, beregnet fra krigens begynnelse til 6 måneder etter våpenstillstanden beløp seg til 210.935.000.000 dollar.

- 0 -

Fra fagforeningshold

har vi mottatt en orientering om gjenreisningen av Arbeidernes Faglige Landsorganisasjon etter krigen. Orienteringen er tatt inn fordi også alle andre nazistiske organisasjoner og foreninger vil bli stillet overfor de samme spørsmålene: Hva skal vi gjøre med våre quislinger og våre stripe, hvorledes skal foreningen ledes inntil valg igjen kan avholdes, hvorledes skal vi stille oss til de "illegale" apparater som er bygget opp under krigen?

"Den norske fagorganisasjon bygget før krigen på et utstrakt demokrati. Medlemmene var sikret retten til å behandle og fatte beslutninger i alle saker som angikk organisasjonen. Det sier seg selv at dette demokrati vil bli gjenopprettet snarest mulig etterat Norge er blitt befridd. Om det umiddelbare organisasjonsarbeid etter krigen ikke skal henge i løse luften, må det imidlertid forankres i de lover og beslutninger som var gjellende før 9. april 1940 og de organisasjonsinstanser man da hadde må reorganiseres, dog slik at man oppnår en øyeblikkelig og aktiv medvirken - såvel centralt som lokalt - av de "illegale" faglige utvalg som har vært i virksomhet under okkupasjonen. Man blir nødt til å etablere en rekke interimordninger, som avløses etterhvert som organisasjonene kan konstituere seg etter gjellende lover. Men også disse interimordninger må såvidt mulig trefes av medlemmene, som gis adgang til å uttale sine meninger og øve sin innflytelse på alle saker.

Representanter for Den fri fagorganisasjon i Norge, og i Stockholm og London har utarbeidet et forslag til gjenreisning av fagbevegelsen, som i hovedtrekkene går ut på følgende:

1. De lover og organisasjonsmessige beslutninger som var gjellende før 9. april 1940 trer straks ikraft for hele fagorganisasjonen.

2. Personer som har vært medlemmer av Nasjonal Samling, Den norske Legion, Regiment Nordland eller andre nazistiske betonte organisasjoner skal straks utelukkes. I tilsvilfelle avgjøres saken av sekretariatet eller høyere instanser i Landsorganisasjonen.

3. I de tilfeller hvor det er satt fram begrunnet anklage mot et medlem for å ha opptrådt som villig rådskap for nazifiseringsarbeidet, eller om et medlems framförd på annen måte har skadet den norske fronten, kan vedkommende ikke ha tillitshverv eller delta i fagorganisasjonen før hans forhold er undersøkt og godkjent av sekretariatet. (För sekretariatet gjør vedtak, skal vedk. fagforeningsstyre og/eller forbundsstyre gis høve til å uttale seg).

4. Alle medlemmer opprettholder de rettigheter i organisasjonen som de hadde 9. april 1940 med tillegg av rettigheter opparbeidet etter denne dato. Manglende kontingentinnbetaling under okkupasjonsperioden regnes ikke som avbrutt medlemskap.

5. Forat arbeidet med reorganiseringen av fagorganisasjonen hurtigst mulig kan komme igang, bör følgende ordning gjelle inntil vedk. organisasjon på lovlig måte anderledes bestemmer:

a). De personer som innhadd: tillitshverv i fagorganisasjonen, gjenopptar straks sin virksomhet.

b). De funksjonærer som var ansatt i fagorganisasjonen, kan gjenoppta sitt arbeid hvis de melder seg til tjeneste innen den tidsfrist som fastsettes.

c). Bestemmelsene i litra a og b gjelder ikke personer som omhandles i punkt 2 og 3.

6. Tilstedeværende styremedlemmer i fagforeninger, verkstedsklubber m.v. plikter straks å sammenkalle til ekstraordinær generalforsamling, hvor nødvendige suppleringer til eller nytt valg av styre foretas. - Alle valg gjelder inntil ordinær generalforsamling kan holdes etter lovene.

7. Så snart fagforeningene i Oslo er rekonstruert etter bestemmelsene i punkt 6, sammenkaller de tilstedeværende medlemmer av forbundsstyret eller forretningsutvalget fellesmøte av styrene i fagforeningene, hvor det foretas de nødvendige suppleringsvalg til forbundsstyrene (forretningsutvalget). Valgene gjelder til førstkommande møte i landsstyret eller landsmøte i forbund som har landsstyre eller representantskap foretar dette det endelige valg av forbundsstyre og bestemmer tidspunkt for forbundets landsmøte

Dette bör ikke holdes senere enn 6 mndr. etter reorganiseringens påbegynnelse.

8. I byer hvor de faglige distriktsorganisasjoner har sitt sete, sammenkaller de tilstedeværende medlemmer av forretn. utvalget fagforeningsstyrene til fellesmøte hvor nødvendige suppleringsvalg foretas.

9. Så snart forbundsstyrene er rekonstruert, sammenkaller de tilstedeværende medlemmer av sekretariatet til fellesmøte av alle forbundsstyrene, hvor eventuelle suppleringsvalg foretas. Valgene gjelder til førstk. representantskapsmøte, som foretar valg av sekretariat inntil førstk. kongress.

I punktene 10 og 11 appelleres til en effektiv og hurtig gjenreisning av A.F.L. - I særlige tilleggsforslag behandles foruten kontingentspørsmålet, de "illegale" faglige utvalgs stilling. I den aller første overgangstid blir disse utvalg for LO, forbundene og distriktsorganisasjonene innkalt til de tilsvarende organisasjonsinstanser - forbundsstyrene o.s.v. De har sete som rådgivende medlemmer, inntil nyvalg er foretatt.

- 0 -

Vårt referat av den tale den norske forsvarssjef Kronprins Olav holdt torsdag 30/11 var litt snaut i forrige nr. Vi gjengir derfor her hovedpunktene i talen: Kronprinsen begynte med å si at Norge igjen er krigsskueplass. Våre russiske allierte har slått fienden i Finland og norske styrker tar nå del i kampene. Under store forvirring og store transportvansker prøver tyskerne å trekke sine tropper sørover. I de nordligste fylker er våre landmenn ofre för det tyske barbari. Norske borgere blir drevet med vold fra sine hjem, mens tyskerne brenner og ødelegger alt som kommer i deres vei. Norske myndigheter utenfor landet gjør sitt ytterste för å komme befolkningen til hjelp, men det er mange vansker å overvinne og det tar desverre tid. H.L. har oppfordret befolkningen til å motsette seg deportasjonen, og i tilslutning til dette gir den norske overkommende disse direktiver til alle våpenføre menn i Nord-Norge:

1. Adlyd ikke fiendens evakueringsordre. Stikk dere bort når tvungsevakueringen er forestående. Gjem dere på sikre steder. Velg en leder og gjør hva dere kan för å redde norske eiendom.

2. Angrip fiendelige patruljer som blir tilbake för å ødelegge, med de midler dere rår over.

3. Sett alt inn på å få slukket brander som fienden har satt på.

4. Er det ingen lovlige norske myndigheter på stedet, så sørg selv för å opprettholde ro og orden. Hjelp dem som trenger det mest og støtt opp de lovlige myndighetene når de kommer.

Det er ikke lett å si hvor fienden vil legge fronten i Nord-Norge, men overkommende er kjent med at tyskerne vil forsøke å føre store tropestyrker gjennom Norge til Tyskland. Den norske og den allierte o.k. har sine planer ferdige og vil etterhvert sette dem i verk. De norske hjemmestyrker har sin del i disse planer. Dere vet at allierte fly- og flåtestridskrafter opererer utenfor Norges kyst för å sperre den fiendtlige trafikk. Når vi finner at tiden er inne, vil vi også gi bestemte ordre om at hjemmestyrene skal bryte tyskernes forbindelseslinjer inne i landet för at de skal bli henvist til å bruke sjøveien til rettetten. Men det er F.O. som bestemmer når tidspunktet er inne og hvilke hjemmestyrker som skal tre i funksjon. Vi skal gi klar beskjed gjennom de heimelige kanaler og da vil operasjonene vi ønsker bli utfört som ledd i våre militære planer. Tiden er imidlertid ennå ikke inne för større aksjoner fra hjemmefrontstyrkene. Erfaringene har vist at valget av det rette tidspunkt, er det viktigste av alt för hjemmestyrenes suksess.

Våpenføre menn i hjemmestyrene! Fortsett treningen og gjør dere klar til oppgaven å frigjøre landet. Tiden er ennå ikke inne, men den kan ikke være langt borte.

- 0 -

Nord-Norge blir systematisk rasert av tyskerne. Idag kan vi sørpå bare yte den nord-norske befolkningen en dårlig erstatning för de brantegårdene, för de slaktede husdyrene og för de sprengte dampskipskaiene, som var distriktenes stolthet og som de hadde spinket og spart til i årevis. Idag kan - og må - vi bare etter fattig evne gi mat, klær eller arbeid. Etter krigen har vi større muligheter: de må Nord-Norge stå først på gjenreisningsprogrammet.

Den svenske arbeiderbevegelsens etterkrigsprogram.

(Dette program, som er utarbeidet av en komité med finansminister Wigforss som ordfører, er formulert i 27 punkter. Vi tar ikke stilling til programmet - hadde plassen strukket til, ville vi ha offentliggjort alle de svenske partienes framlegg - men mener at våre lesere bør ha et visst kjenningsskap til et så viktig dokument, som viser hvilke punkter den politiske debatt konsentrerer seg om i et nøytralt land. I Norge kan situasjonen bli meget anderledes, hvis tyskerne fortsetter som de har begynt i Nord-Norge. - Endel av komiteens supplerende bemerkninger er føyet til i parentes).

1. Full beskjeftigelse - Hele folket i arbeid er det første målet for vår økonomiske politikk. Pengesvenn og offentlige finanser, pris- og lønns politikk, privat og offentlig virksomhet - alt skal tjene til å skaffe arbeidskraft og produksjonsmidler full beskjeftigelse.

1. Prisstigning forhindres, ved bedre varetilførsel bør prisene synke. Et prisfall får ikke gå så langt at det skaper depressjon innen næringslivet. (Etter krigen får det ikke slippes løs noen spekulasjon som kan føre til inflasjonsartet prisstigning med etterfølgende økonomisk tilbakeslag. Heller ikke noe panikkartet prisfall som skaper depressjon. Ønskelig er derimot en prissenkning p.g.a. rikeligere og billigere varetilførsel).

2. Næringslivets bestrevelser for å opprettholde og øke beskjeftigelsen samordnes under statens ledelse. - (Hvis også i framtiden den økonomiske utvikling kommer til å gjennomløpe kriseperioder, betyr dette for arbeiderne perioder av massearbeidsløshet og for bedriftsherrerne mindre fortjenste. Alle taper på at virksomheten blir mindre og at kapitalen ikke settes inn for å holde produksjonen i full gang. Statens økonomiske makt bør derfor i alles interesse settes inn på å gi næringslivet den støtte som kreves for å opprettholde en varig og stabil høykonjunktur. Inntektene i samfunnet må gjøres så høye og så sikre at etterspørselen ikke svikter. For å stimulere foretakshelene må tentenivaet holdes så høyt som mulig).

3. Industriens eksportmuligheter må fullt utnyttas. Eksportkreditt under statens medvirkning. For småindustrien åpnes veier til fremmede markeder. Importen av nødvendige råvarer trykkes gjennom handelspolitikken. - (For å få full beskjeftigelse må vi ha stor eksport. Men mange land med store gjenoppbygningsbehov kommer til å mangle kjøpekraft. Derfor må den svenske eksport delvis skje mot langtidskreditt. Da blir stats-medvirkning sannsynligvis nødvendig. Disse eksportkreditter motiveres også av vårt ønske om å medvirke i det internasjonale gjenoppbygningsarbeidet).

4. Boligbygning etter en langsiktig plan for å heve vår levestandard. - (Boligbygningen er en nøkkelindustri. Det var før en stor del takket være dens oppsving at vi før krigen hadde mindre arbeidsløshet enn mange andre land. Vil vi i framtiden ha full beskjeftigelse, må vi bygge ennå mer. Først og fremst må vi fort gjøre kål på boligkrisen. Ingen familie med barn må bare ha ett rum. Også landhusholdninger må få centralvarme, elektrisitet og andre bekvemligheter. Vi må bygge forsamlingslokaler, daghjem for barn)

5. Billig masseproduksjon av gode forbruksvarer. - (Ingen produksjonsressurser bør få stå utnyttet innen forbruksvareindustrien, så lenge mange hjem ennå her utilstrekkelig med møbler, husgeråd, klær og sko. Gjennom statsbestillinger eller avsetningsgarantier bør produksjonen av slike varer opprettholdes og økes).

6. Forbedringsarbeider for jordbruket, skogbruket og fisket. - (Statsstøtte til jordbruket kommer framdeles til å være nødvendig for å heve levestandarden for de dårligst stillede gruppene innen jordbruksbefolkningen. Støtten bør delvis ta form av lån og understøttelse til slik utrustning som kan effektivisere produksjonen eller som kan lette hjemmearbeidet).

7. Offentlige arbeider økes ved minsket beskjeftigelse i næringslivet. - (Det fins mange umiddelbart nyttige og ønskelige arbeider, veier, havner, dobbeltspor, kraftverk og elektrisifiseringer, videre skoler, sykehus m.v.)

8. Effektiv arbeidsformidling og "omskolning". Bedre yrkesutdanning og yrkesveiledning. Mer arbeid til delvis arbeidsføre. - (Under omstillingen til fredsproduksjon vil etterspørselen etter arbeid minske på mange områder, men øke på andre. En stor del av arbeidsløsheten kan da forebygges ved å lette overflytningen. Arbeidsformidlingen bør derfor utbygges ytterligere.

re. - I framtiden må gjøres meget mer enn nå for å forberede ungdommen for arbeidslivet gjennom yrkesutdanning og yrkesveiledning. Valget av yrke må kunne skje fritt og på fornuftige grunner og ikke bestemmes av tilfeldighet eller økonomi.)

11. Rettferdig fordeling og høyere levestandard. - (Full beskjeftigelse er i seg selv ett mål fordi den gir alle mulighet til å føle seg som nyttige samfunnsmedlemmer. Full beskjeftigelse betyr også at produksjonen øker og dermed muligheten for ved en rimelig fordeling å skape høyere levestandard. Vårt krav strekker seg fra høyere reallønner helt til en vesentlig utjevning og demokratisering av borgerens økonomiske, sosiale og kulturelle vilkår.

9. Forhøyelse av reallønn og andre realinntekter for folkets brede lag. - (Industriarbeidere og andre, som har fått ufullstendig kompensasjon for prisstigningen under krigen, må få tilbake reallønnene fra 1939. Den fortsatte produksjonsstigning må føre til ytterligere forhøyelse av levestandarden for de brede lag.)

10. Solidarisk lønnspolitikk. Lik inntekt for lik prestasjon, både ved jevn foring mellom jordbruk og andre næringsgrener og mellom mann og kvinne. - (De dårligst stillede grupper av industriarbeidere, likeså land- og skogsarbeidere og fiskere, må få en stilling likeverdig med de øvrige arbeidere).

11. Sikkerhet mot at inntekten faller bort. Arbeidsløshetsforsikringen og sykeforsikringen gjøres alminnelige. Hjelpebeløpet pr. dag økes så det blir tilstrekkelig til livsoppholdet. Folkepensjonene forbedres.

12. Bedre yrkeshygiene. Mer effektiv beskyttelse mot yrkessykdommer og ulykkestilfeller i arbeidet. (Yrkesinspeksjonen utvides).

13. Kortere arbeidstid, i første omgang i mer anstrengende beskjeftigelse. (Innen visse anstrengende yrker turde en høyere arbeidseffekt kunne nås med kortere arbeidsuke. - Når levestandarden stiger kan også andre arbeidere føle trang til å ta ut en del av denne standardforbedringen som kortere arbeidsdag og lengre ferie).

14. Virksomme foranstaltninger for å bedre folkehelsen. - (Arbeidskraften er den viktigste produktive tilgang. Det lønner seg derfor å investere store beløp i arbeidet på å bedre folkehelsen. Det kreves ikke vare sosialforsikring, boligpolitikk, gratis skolematider osv, men også utvidet folketannpleie, forebyggende mors- og barnhjelp o.s.v.).

15. Utjevning av barneomkostningene ved sosialpolitiske fordeler for familjene. Lettelser i hjemmearbeidet ved daghjem, barnehaver, sosial hjemmehjelp og arbeidssparende utrustning i hjemmene. - (Jo større barnetallet er, desto lavere blir levestandarden. Det skaper et motiv for barnofattigdom eller barnløshet, som kan føre til en stadig fortsatt folkeminskning. Barna må vokse opp under tilfredsstillende forhold).

16. Like utdannelsesmuligheter for all ungdom, uavhengig av foreldrenes inntekt og bosted. - (Et riktig demokrati, som arbeider effektivt, krever en høyere utdannelsesgrad enn den folkeskolen nå gir. Undervisningen må forebedres og den obligatoriske skoletiden forlenges. Dessuten må all teoretisk og praktisk undervisning utover folkeskolen kobles fra økonomiske hindringer)

17. Likeverdig levestandard og utjevning av klasseskillene. - (En politikk som søker å erstatte mindretallets privilegier med en likeverdig stilling for alle borgere, kan fremmes på forskj. måte. Enten utjevningspolitikken tar form av solidarisk lønnspolitikk, av nærings- eller sosialpolitikk, undervisnings- eller skattepolitikk, må den ta hensyn både til det ønskelige i en øket likhet og sterkere solidaritetsfølelse mellom borgerne og til behovet for å lokke fram den enkeltes beste innsats "even med utsikter til en høyere økonomisk omsättning". - Det er grunn til å tro at en politikk som prøver å være dyktige menneskers energi og foretakshet, er vel forenlig med bestrevelsene etter en vesentlig utjevning av borgerens inntekter.)

III. Større effektivitet og mer demokrati innen næringslivet. - Full beskjeftigelse og rettferdig fordeling er ikke nok. Innen næringslivet må de krefter styrkes som strever mot en mer effektiv anvendelse av samfunnets produktive tilganger. Samtidig vokser borgerens krav om øket innflytelse over den øk. organisasjon som de er avhengige av. Disse mål er ikke uforenlige; Produksjonen kan bli mer effektiv hvis tidligere bundne krefter frigjøres ved at stadig flere av de arbeidende blir seg sitt ansvar og sin innflytelse

hevist. Borgernes felles bestemmelsesrett over den øk. organisasjonen skal ikke legge bånd på den enkeltes foretaksomhet. Den skal tvertimot delvis brukes for å gjeninnføre fri foretaksomhet der monopolistiske sammenslutninger i begrensede interesser tjeneste legger hindringer i veien for konkurransen.

18. Samfunnsmessig planering av investeringsvirksomheten. - (Hele kredittgivingen ordnes fra samfunnsmessige synspunkter slik at produksjonen planmessig utvikles etter behovene og alle produktive resurser utnyttes fullstendig og effektivt. Forsikringsvesenet "föreställigas" for å få øket kontroll over kapitalmarkedet. Investeringsvirksomheten i store trekk ledes av ett offentlig samarbeidsorgan, som representerer statlig, privat og kooperativ foretaksomhet).

19. Utenrikshandelen under samfunnets ledelse. Svensk medvirkning i internasjonalt økonomisk samarbeid. - (Både våre eksport- og import-interesser kan i mange tilfeller bli tatt bedre vare på hvis de "foretrædes" på en mer enhetlig måte enn før krigen. - Vi bør forsøke å få istand ett intimt økonomisk samarbeid mellom landene i Norden, bl.a. ved å virke for spesialisering og arbeidsfordeling og et felles nordisk arbeidsmarked, samt gjenom å prøve å samordne eksport- og importpolitikken i de tilfeller, da Nordens land eksporterer og importerer de samme slags varer.)

20. Stabilisering og rasjonalisering av byggevirksomheten. Tomtejorden og telegårde i byene overføres etterhvert i kommunal eie.

21. Rasjonalisering av jordbruket. En jordreform som går ut på at utilstrekkelige jordbruk forandres til fullt bærekraftige jordbruk.

22. Rasjonalisering av hjemmearbeidet under samfunnets medvirkning.

23. Støtte til almenntilgjengelig produksjon eller sosialisering på områder hvor privat virksomhet fører til misbruk eller monopol.

24. Kartellavtaler og lign. prisoverenskomster gjøres offentlige. Åpen redegjørelse for sammenhengen mellom fortjeneste, priser og omkostninger.

25. Øket støtte til teknisk-økonomisk forskning.

26. Forbruksvarene under offentlig kvalitetskontroll. Spredning av objektiv varekunnskap. - (Hva borgerne kjøper bestemmes for en stor del av reklamen. Den gir nok ofte en del verdifulle opplysninger, men disse opplysninger er ufullstendige og partiske. Varene bør derfor stilles under en mer effektiv offentlig kvalitetskontroll).

27. Øket innflytelse for arbeiderne over ledelsen av produksjonen. - (Det gjelder å skape en øket interesse for produksjonen hos arbeidere og funksjonærer. Dette forutsetter at de får kjennskap til de tekniske og økonomiske driftsproblemene, at de blir medansvarlige for ledelsen og at de får sikkerhet for at tekniske og øk. framskritt i produksjonen blir til nytte også for dem.

Komiteen sier til slutt at den ikke er blind for den rolle et ubeskåret fritt initiativ har spillet, når det har gjeldt å utnytte naturen, vitenskapen, teknikken og menneskenes arbeidskraft for å øke produksjonen. Men den tror det er mulig i høyere grad enn før å ta menneskenes foretaksomhet og initiativ i samfunnets tjeneste. - 0 -

Fra "Kommunalnytt" saksr vi: Når noen blir arrestert er det en selvfølgelig at ingen som ennå er fri, gir seg av med å framkaste eller lensere hypoteser om årsakene til en fengsling. - For dem som måtte vite noe, er det en soleklar plikt å beholde sin viten for seg selv, og de som intet vet må spare sin skarpsindighet til bedre formål enn direkte å skade den arrestertes sak ved å gi politiet impulser gjennom utidig snakk. La altså ikke arrestasjonen være signalet til gjøttokkonkurranser og heller ikke til nasjonal reklame for arrestanten, men til iakttagelse av ennå mer absolutt taus het. - Den som har særlige vanskeligheter med å styre sin tunge bør tenke seg i den arrestertes sted! - 0 -

Forsiktig!! Bernt Somdalen, ansatt i tysk sipo er en farlig provokatør med de "illegale" aviser som sitt spesielle virkefelt. Han er født 1.7.17, er høy og slank, skarpskåret ansikt og glett hår. Opptrer under dekknavn bl.a. Bjarne Sommer. Bodde tidligere i Vellivn., lær, men antas nå å bo i Sarsgt. 6 eller 80, Oslo. - 0 -

En apell.

Vi har mottatt følgende:

"De årene vi har levet under tysk okkupasjon har vært fulle av lidelser og sorg. Men midt i ulykken har vi opplevet noe som gløder og varmer. Vi har sett så mange eksempler på menneskelig storhet. Folk, som kanskje ingen la merke til før, har gjort en innsats som må gi oss tro på menneskeheden - tross alle tidens redsler. De hadde så liten trang til å være "halter" de fleste av dem; men de ble virkelig halter. Før var de kanskje aldri kjent som modige, men kjærligheten til landet og menneskene gav dem mot til å forsvare det som barbarene kom for å ødelegge. Gang på gang har fredlige mennesker som trodde på en fredlig verden - vist hvor feget de hadde å forsvare. I sin kamp har de vist alt vi trenger å se for å tro på fremtiden og livet.

I kampen for fred og frihet har forsvarerne - tross lidelser og slit - kanskje på en måte hatt det lett. Det er lett å kjempe kompromissløst for det man er glad i. I 1940 og 1941, da det så aller mørkest ut, var vi iallfall på ett vis lykkelige mennesker. Aldri før hadde vi vist så sikkert hva vi var glad i, aldri før hadde vi sett så klart hva frihet og humanitet betød - hva menneskekjærlighet betød - i motsetning til barbari og grusomhet. Det falt selvfølgelig å velge kampen - alt vi levet for var truet. Idag er det blitt tyngere å leve enn i de første krigsårene. Det skyldes ikke bare at terroren er skjerpet og lidelsene blitt frykteligere. Det skyldes også at vi ikke lenger slåss med ryggen mot vegg. Idag er vi sikre på seieren, dermed er vi også blitt mer engstelige for fremtiden. Vi er blitt mer "realistiske" i vårt syn på utviklingen, vi har kanskje ikke lenger den naive tro som hjalp oss gjennom nattens mørkeste timer. Den idealisme, som preget de allierte så sterkt da nazismen var ovenpå, synes svakere. Men man skal ikke overvurdere disse tendensene. Holder vi motet oppe - tross tretthet og savn - skal vi klare alt. Da skal vi utnytte den sjansen vi har fått til å rydde bort krig og fattigdom fra framtidens arena.

Når skal vi bygge opp den verden, vi i disse årene har ofret så meget for. Det kommer til å gå hvis alle de sunde og ufanatiske menneskene, som ble frihetens forsvarere i denne tiden, ikke gir opp når freden kommer. Også etter krigen blir deres innsats avgjørende. - Den, som har lett for å se flere sider av en sak, har gjerne vanskelig for å fatte beslutninger og ta standpunkt. Han tar ikke uten videre parti fordi han vet at det kan være rett på begge sider. Han kan tvile lenge. Men når han tilslutt tar parti, da står han også fast. Bak hans oppfatning ligger tvil og prøvelser. Når han så beslutter seg, vet han hva han går inn for. Da kan han sette alt inn. De tolerante og ufanatiske engelskmennene, f. eks., har ikke så lett for å ta standpunkt med en gang. Men når de tilslutt forstår hva de må gjøre, er de ubøyelige som ingen andre. "Du kan lede en engelskmann langt", heter det. "Men du kan ikke drive ham en tomme mot hans vilje". Slike typer har det vært mange av blandt våre tapreste menn og kvinner i denne tiden. Når disse mennesker står ansikt til ansikt med nazismen, vet de hva de har å gjøre. Det fins bare en vei.

Når freden kommer, risikerer vi at disse menneskene igjen kommer til å stå utenfor fordi de er beskjedne og ikke alltid så sikre på egen ufeilbarlighet. Men husk det - du som er slik - det er nettopp deg verden har bruk for. Det er du som mer enn noen annen, kan redde politikk fra å bli kynisk og "realistisk". Det er din selvkritikk og idealisme som tvinger blant de rutinerte yrkespolitikkerne. - Under krigen har du kjøpt tepport og trofast. Husk at din innsats er like nødvendig når freden kommer. Da skal du ikke la deg skremme til passivitet. Du skal ikke overlata valplassen til dem som alltid er sikre, til dem som liker å drive politikk. Politikken er også din sak. Praktisk politikk er å lede samfunnets utvikling, og denne utvikling angår deg i høyeste grad. Det gjelder den verden som du og dine barn skal leve i - den verden som du nå i flere år har kjøpt for. Det er din demokratiske plikt å gjøre ditt syn gjellende. - De er de kritiske, objektive og ufanatiske menneskene som kan skape en ny og bedre verden. Det er deres toleranse som kan hindre nye forfølgelser - som kan garantere frihet. Krigen har vist at slike mennesker også står ubøyelig fast når stormen kommer.